

KATEDRA ARCHEOLOGIE UHK
POSUDEK VEDOUCÍHO MAGISTERSKÉ PRÁCE

Autor: **Bc. Jana Hanušová**

Titul: **Laténské žárové hroby z období LT B-C1 v Čechách a na Moravě**

Rok: **2019**

Počet stran (příloh): 71 stran vlastní text vč. obrázků v textu, 12 stran příloh, 12 stran bibliografie, 62 stran soupisu, databáze na CD

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Mangel, Ph.D.

Vyjádření:

Jako téma diplomové práce si studentka vybrala problematiku laténských žárových pohřbů v Čechách a na Moravě. Cílem je komplexní vyhodnocení daného fenoménu a jeho následná interpretace. Řešeny tak jsou zejména otázky postavení zemřelých v rámci tehdejší populace, doklady dálkových kontaktů, otázka původu žárového ritu v době laténské u nás a chronologicko-geografické proměny jeho uplatnění. Práce vychází ze studia 191 žárových hrobů, které byly podchyceny formou soupisu a databáze.

Práce má standardní strukturu odborného textu. Po úvodu, geografickém a chronologickém vymezení práce se autorka zaměřila zejména na shrnutí současného stavu poznání diskutovaného fenoménu.

V následující kapitole je čtenář obeznámen se zvolenou metodikou. Autorka využívá jak metody kvalitativního hodnocení, tak ve vybraných případech i základní metody statistické. V rámci řešení prostorových aspektů je využita práce v prostředí GIS. Pro popis analyzovaných situací autorka navrhla vlastní systém formalizované deskripce.

Součástí kapitoly je nezbytná kritika pramenů, která se zaměřuje především na problémy spojené s různou kvalitou dostupných informací a velmi často chybějící obrazovou dokumentací. Autorka proto rozděluje prameny do tří kategorií podle hodnoty zaznamenaných informací, přičemž k následujícím analýzám využívá 154 situací spadajících do skupiny s nejvyšším indexem informační hodnoty.

Hlavní část práce představují kapitoly věnované analýze studovaného fenoménu. Žárové pohřby jsou analyzovány zejména z hlediska celé řady formálních a metrických znaků, z hlediska prostorového, opomenuta není ani základní vyhodnocení předmětů hrobových výbav. Jednotlivé analýzy jsou doprovázeny názornými mapami a grafy. Klíčovou součástí představuje chronologicko-geografická analýza, která naznačuje šíření žárového ritu z jihovýchodu. To ostatně potvrzuje též vyhodnocení některých formálních aspektů i přítomnost některých artefaktů v rámci hrobových výbav. Analýzy dobře dokumentují též rostoucí trend v oblíbenosti žárového pohřbívání a jeho postupné proměny v poměru urnových a jámových pohřbů. Jako přínosná se jeví snaha definovat ekvivalenty k tzv. garniturám výbav kostrových pohřbů, což do určité míry následně umožňuje vzájemné porovnání jejich skladby u obou forem pohřbívání.

Celkově analýzy zachycují řadu zajímavých postřehů, které nabízejí široké pole pro diskuzi. Při formulaci závěrů je ovšem třeba mít na paměti mnohdy limitující charakter a omezený počet dat vhodných pro jednotlivé analýzy. Z toho důvodu by bylo v některých případech potřeba získané výsledky podrobit hlubší kritice a závěry více relativizovat. O

velmi nízké množství dat se opírají zejména některá konstatování formulovaná pro praktiky z období LT B. Jejich podoba se tak může s každým novým nálezem významně změnit. Je tedy otázkou, do jaké míry je předkládaný obraz v detailu ovlivněn stavem poznání. Připomínku zde lze vznést též k formě provedení analýz. U většiny z nich studentka vedle postihnutí základních rysů problematiky uvádí obsáhlý výčet analyzovaných situací i s jejich popisy; text se tak mělní v jednotlivostech a podstata jevů se někdy trochu ztrácí v redundantních informacích, byť je v textu obsažena.

Výsledky jsou následně podrobeny diskuzi, za účelem interpretace analyzovaného fenoménu. Diskuze směřuje k osvětlení původu žárového ritu v době laténské a snaží se též hodnotit sociální postavení takto pochovaných jedinců v rámci laténské společnosti. Z faktického hlediska se diskuze povětšinou opírá o informace vycházející z aktuálního stavu poznání, objevují se pouze ojedinělé nepřesnosti. Např. pohřby v ohradách jsou známé i z Horního Slezska či středního Podunají, tedy z oblastí prostorově i kulturně mnohem bližších než jsou autorkou uváděné analogie z Velké Británie a východní Francie.

Marginální výhrady je potřeba vznést k některým formálním aspektům práce. Ty se týkají zejména popisků v příložené přehledové mapě, které jsou díky zvolené velikosti na samotné hranici čitelnosti. To platí též pro značky v mapách sestavených pro dílčí analýzy. Ne zcela přesně jsou též používány některé geografické pojmy. Např. lokalita Velké Zboží je autorkou opakovaně kladena do východních Čech, fakticky se ovšem nachází v Čechách středních. Z textu nepřímou vyplývá, že pojmem východní Čechy označuje autorka širší než politickou oblast bývalého Východočeského kraje. V takovém případě by bylo vhodné obdobnou terminologii explicitně nadefinovat.

I přes některé nedostatky studentka zadání splnila. Prokázala schopnost práce s databázemi i s archeologickou literaturou. Práce v tomto měřítku představuje první přehledné shrnutí dané problematiky. Navrhuji ji proto klasifikovat hodnocením C.

Hodnocení: C

Datum: 13. 5. 2019

Mgr. Tomáš Mangel, Ph.D.